

> Retouradres Turfmarkt 147 2511 DP Den Haag

Aanjaagteam Langer
Zelfstandig Wonen
Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag

Contactpersoon
Maritte Meershoek

T 0611790853
PostbusAJT@minbzk.nl

Datum 29 december 2014
Betreft Opgave langer zelfstandig wonen voor gemeenten

Kenmerk
Fout! Onbekende naam
voor
documenteigenschap.

Geachte burgemeester ,

Als voorzitter van het door het Kabinet ingestelde Aanjaagteam Langer Zelfstandig Wonen maak ik me zorgen. Ik spreek u aan in de hoedanigheid van Voorzitter van de Raad en Voorzitter van het College.

De decentralisatie van de zorg is een immense opgave waaraan heel hard en succesvol wordt gewerkt in alle gemeenten. Daarvoor is bij het Aanjaagteam (AJT) zeer veel respect. Tegelijkertijd wordt bij meerdere gemeenten de maatschappelijke opgave grotendeels vanuit de zorg benaderd: ambtenaren van de afdeling Zorg bereiden beleid voor, de Wethouder met Zorg in de portefeuille brengt het in het College, en de Raadscommissie m.b.t. Zorg bespreekt het. Voor wat betreft de aanbestedingsopgave is dat uiteraard begrijpelijk.

Zorgen

De veranderingen door en voor het langer zelfstandig wonen hebben echter een gemeentebrede impact. Dit betreft zowel de Raad als het College. Ook de (brand)veiligheids-bevoegdheden van de Burgemeester zijn hierbij aan de orde.

In essentie gaat het om de volgende vraagstukken:

- 1 Functieverandering en transformatie van 'oude' verzorgingshuizen
- 2 Informatievoorziening langer zelfstandig wonende burger
- 3 Voldoende geschikte woningen en nieuwe woonvormen

De gemeente heeft de regierol bij deze maatschappelijke opgave en de verantwoordelijkheid om de transitie te begeleiden voor haar burgers. De regierol geldt daarbij uiteraard ook richting maatschappelijke organisaties, zoals zorgaanbieders, corporaties en welzijnsinstellingen. Alleen in samenhang komen gewenste maatschappelijke resultaten in zicht.

Niet te onderschatten is daarbij het belang van welzijn. Het gaat om comfort, contact en controle (veiligheid) van mensen die langer zelfstandig wonen, maar tevens kwetsbaar zijn. Taken die voor een deel al bij de gemeente lagen, maar waarvan de rol door de decentralisatie en de trend van het langer thuis wonen aanzienlijk zijn toegenomen.

In de bijlage is verder toegelicht waarom deze vraagstukken integraal benaderd moeten worden en met name lokaal moeten worden voorzien van een oplossing. Ik wil u daarom verzoeken deze brief te verspreiden onder de Raadsleden en de genoemde onderwerpen breed te agenderen in het College en in de Raad. Dan kunt u lokaal de beste maatschappelijke afwegingen maken en passende oplossingen bewerkstelligen ten aanzien van langer zelfstandig wonen.

Een daadwerkelijk integrale benadering in uw gemeente kan mijn zorgen wegnemen. Ik wens u hierbij veel wijsheid. Mocht u bij de opgave ten aanzien van wonen en zorg in uw gemeente of regio tegen problemen oplopen of heeft u een vraag, een knelpunt of een tip, neem gerust contact op: postbusajt@minbzk.nl.

Met de meeste hoogachting,

Namens het Aanjaagteam Langer Zelfstandig Wonen,

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized 'M' followed by a long, horizontal stroke that tapers to the right.

Marnix Norder (voorzitter)

Bijlage

Het Aanjaagteam Langer Zelfstandig Wonen is ingesteld door het kabinet. De leden zijn Wim Corsten, Ton Streppel en Marnix Norder. Het Aanjaagteam is te bereiken voor nadere informatie: postbusajt@minbzk.nl.

1. Functieverandering en transformatie van 'oude' verzorgingshuizen: vele honderden verzorgingshuizen veranderen of sluiten.

Komende jaren verliezen in Nederland vele honderden verzorgingshuizen hun huidige functie. Afgelopen tijd zijn diverse voorbeelden daarvan uitgebreid in de media aan de orde geweest. Daarmee vervalt ook hun rol van beschut wonen met o.a. dagbesteding, maaltijdservice en sociale veiligheid. Beleidstaken die horen bij het gemeentelijk domein. Hoe vangt uw gemeente dit op? Sommige verzorgingstehuizen gaan sluiten, regelmatig wordt geprobeerd om te ombouwen naar verpleegeenheden, zelfstandig wooneenheden of een andere vorm van huisvesting. Het gemeenschappelijk lokaal belang is dat wordt gekomen tot transformatie in plaats van sluiting. Dit leidt tot afwegingen die gemeentebrede impact hebben. Mogelijk kunnen bijvoorbeeld gemeentelijke of maatschappelijke (welzijns)functies worden gehuisvest in het gebouw. Verder: hoe zit het met de brandveiligheid wanneer een verzorgingshuis wordt omgezet naar een woongebouw met zelfstandig wonen voor ouderen? Wat betekent het voor de maatschappelijke functie van veiligheid, maaltijdservices en activiteiten? Kan het in het bestemmingsplan? Hoe zit het met parkeernormen? Vergunningen? In de contacten die we als Aanjaagteam in Nederland hebben, merken we dat veel gemeentes nog niet breed zijn aangesloten op dit vraagstuk, terwijl, wanneer sluiting aan de orde is, dit vaak leidt tot lokale beroering. Ook is het (nog) niet altijd onderwerp bij het regionaal overleg in de Wmo-regio's.

Vraag: hoeveel verzorgingshuizen zijn er in uw gemeente? Ondersteunt u als gemeente de transformatieopgave voldoende (bestemmingsplan, brandveiligheid, huisvesten nieuwe functies, wooncontingenten)? Hoe vangt u eventuele wegvallende veiligheids- en welzijnsfuncties op? Zijn er regionale afspraken?

2. Informatievoorziening langer zelfstandig wonende burger met ondersteuningsvragen in /om de woning

Burgers moeten meer zelf hun ondersteuning in en om de woning organiseren, eventueel samen met familie of vrienden. Vroeger lag deze verantwoordelijkheid meer bij professionals en instellingen. Daarvoor hebben burgers behoefte aan praktische informatie. Bijvoorbeeld: 'Er moeten beugels worden geplaatst in de douche en het toilet, hoe moet ik dat regelen?'. Regelmatig staat als antwoord op de website van een gemeente: 'Neem contact op met het zorgloket'. Dit levert onnodige werkdruk op. Bovendien zijn de mensen niet geholpen en hebben ze hogere kosten door de eigen bijdrage die ze moeten betalen. Vaak is het beter mensen te wijzen op de lokale bouwmarkt waar velerlei woningaanpassingen te koop zijn. Dit is één van de voorbeelden waarbij de gemeente de communicatie opnieuw moet doordenken ten behoeve van de burger en ten behoeve van de eigen werkdruk. Een ander voorbeeld is de informatie over waar mensen terecht kunnen met ondersteuningsvragen op het gebied van zorg en welzijn, etc. Een aanbeveling aan gemeenten is om daarbij gebruik te maken van bestaande websites, die zo breed mogelijk informatie verschaffen.

Vraag: Hoe is in uw gemeente de informatie voor de zorgvrager of de mantelzorger voor langer zelfstandig wonen georganiseerd? Voldoet dat aan de nieuwe verantwoordelijkheid die bij hen ligt? Zijn eventuele procedures simpel en snel? Is doorverwijzing (via internet) naar de relevante organisaties voor zorg en welzijn goed (begrijpelijk, simpel) geregeld?

3. Voldoende geschikte woningen en nieuwe woonvormen

Het aantal ouderen groeit, dus ook het aantal ouderen dat niet meer volledig zelfstandig woont. Het aantal mensen dat valt onder de langdurige zorg (functiebeperking, begeleid wonen, etc), maar niet in een instelling woont, groeit ook. Dat betekent dat er meer woningen nodig zijn voor verschillende doelgroepen. Landelijk is een jaarlijkse groei van de vraag voorzien van circa 35 duizend woningen tot het jaar 2021. Ook is er in kaart gebracht hoeveel verzorgingstehuizen en eventuele restschuld er in regio's is. Voor de verzorgingstehuizen ligt de uitdaging om deze om te katten of desnoods te slopen. Op de volgende link: <http://www.zorgopdekaart.nl> kunt u een uitsnede maken van uw regio. Hoe zorgt u dat voldoende geschikte woningen voor de verschillende doelgroepen beschikbaar zijn? Denk hierbij ook aan mensen met een GGZ-achtergrond die goedkope huisvesting nodig hebben. Zijn er voldoende betaalbare woningen? Hoe is de verdeling over de gemeente? Hoe is de ondersteuning georganiseerd? Zijn er op dit onderwerp afspraken met de corporaties gemaakt? Kunnen gemeenten hier nog iets doen door partijen bij elkaar te brengen? In hoeverre kunt u met uw welzijnsbeleid het langer thuis wonen en het verzorgd wonen voor kwetsbare mensen faciliteren? Welke rol zouden zorgverzekeraars, woningcorporaties, zorgkantoren en cliëntenorganisaties kunnen spelen om het aanbod zo goed mogelijk aan te laten sluiten bij de vraag?

Ook zien we op tal van plaatsen nieuwe initiatieven ontstaan. Ondernemers en organisaties met interessante nieuwe concepten, individuele of georganiseerde burgers die een specifieke woonvorm willen realiseren, etc. Vaak kleinschalige vernieuwingen die bij kunnen dragen aan de behoefte aan diversiteit in woonzorg-vormen van de toekomst. Worden deze geholpen? Krijgen ze een kans? Veelgehoord is de klacht van initiatiefnemers dat ze 'zoekraken' in een verkokerde ambtelijke molen.

Vraag: zijn er in de toekomst voldoende geschikte woningen in uw gemeente? Heeft u met bestaande partijen goede afspraken gemaakt voor alle verschillende doelgroepen? Zijn er aanspreekpunten voor (kleinschalige) nieuwe initiatieven om voet aan de grond te krijgen?